



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Lukiodiplomit kulttuurihyvinvointia edistämässä

Mikko Hartikainen, opetusneuvos

Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö, Opetushallitus

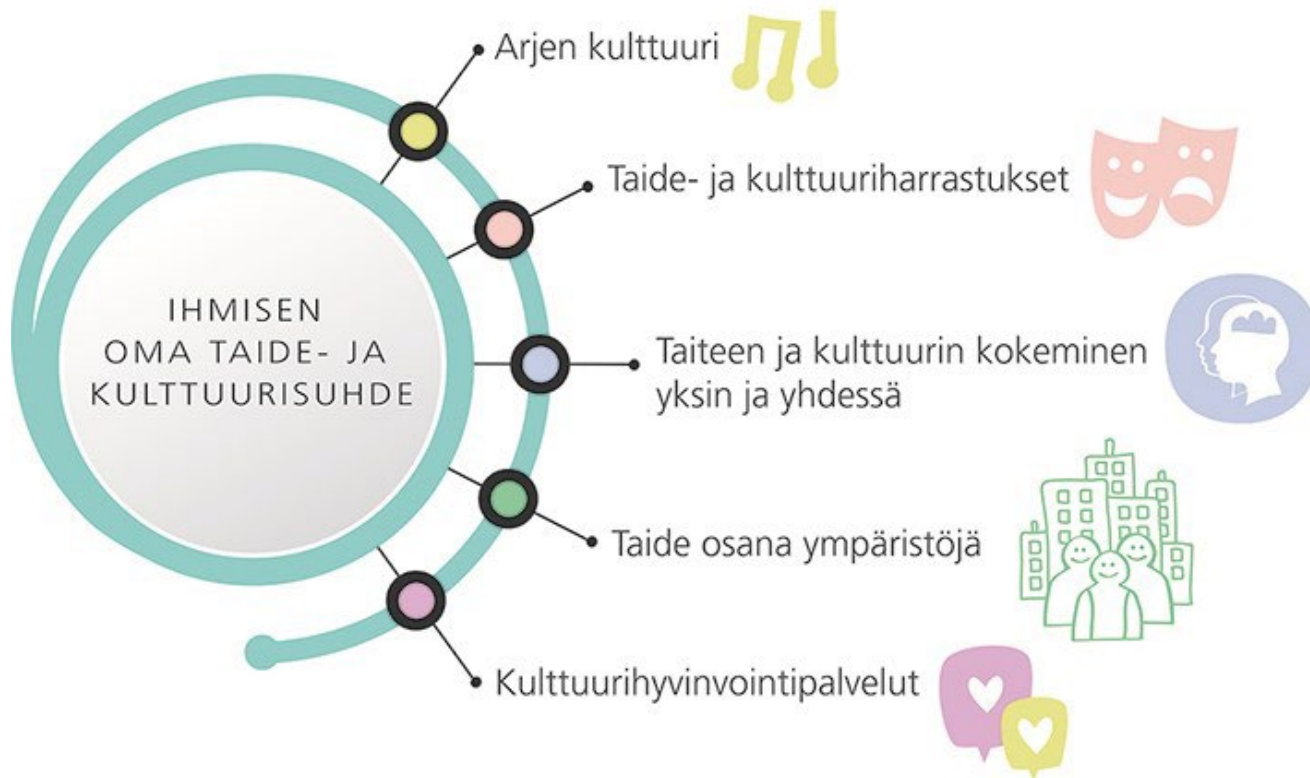
LUKE - Lukioden kehittämisverkoston kevätseminaari 9.5.2025



Esityksen rakenne

- **Kulttuurihyvinvointi -käsite**
- **Hyvinvointi lukiokoulutuksessa**
 - Laaja-alainen osaaminen, taideaineet ja lukiodiplomit
- **Opettajien ja opiskelijoiden näkemykset**

Kulttuurihyvinvoinnin ulottuvuuksia



Mitä on kulttuurihyvinvointi?

- **Yksilöllinen tai yhteisöllisesti jaettu kokemus** siitä, että kulttuuri, taiteet ja luova toiminta lisäävät hyvinvointia tai ovat yhteydessä siihen.
- **Ilmiö, jossa kulttuuri ja taide kantavat tai välittävät** erilaisia hyvinvointiin liittyviä merkityksiä ja vaikutuksia.
- **Ytimessä ihmisen merkityksellinen toiminta taiteen ja kulttuurin parissa**, mikä sisältää myös arjen kulttuurisuuden.
- Kulttuuri ja sen hyvinvointia tukevat vaikutukset **läpäisevät koko ihmisen elämänkaaren ja ilmenevät omassa taidesuhteessa**.
- Taide ja kulttuuri **ymmärretään osana hyvää elämänlaatua ja elinikäistä oppimista**: Ihminen on kulttuurin kokija ja toimija, jolla on kulttuurisia tarpeita ja oikeuksia.
- **Näiden täyttyminen ja toteutuminen on kulttuurihyvinvointia**: jokainen on jollain tavalla kulttuurinen, luova, itseään ilmaiseva ja kommunikoiva olento riippumatta iästään, voinnistaan tai elinolosuhteistaan.

Lilja-Viherlampi, L-M.; Rosenlöf, A-M. 2019. Moninäkökulmainen kulttuurihyvinvointi. Teoksessa I. Tanskanen. (toim.) Taide töissä – Näkökulmia taiteen opetukseen sekä taiteilijan rooliin yhteisöissä. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 256. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 20 - 39.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167170.pdf>

Kulttuurihyvinvoinnin kehittäminen

- Taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutusten tutkimus- ja kehitystoiminnan sekä taidelähtöisten hyvinvointipalveluiden tuottamisen kasvu 2010-luvun alusta lähtien
- Taiteen edistämiskeskus (Taike) tarjoaa myös kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijapalveluja.
 - taiteesta ja taiteilijan työstä arvostettu osa hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa.
 - lisätä ymmärrystä taiteen hyvinvointivaikutuksista, edistää kulttuurihyvinvointitietoisuutta.
 - keskeisin tavoite kulttuurihyvinvoinnin sekä taide- ja kulttuurityön vakiinnuttaminen yhteistyössä eri ministeriöiden, kuntien ja alueiden kanssa tavalla, joka mahdollistaa yksilön kulttuuristen oikeuksien toteutumista.
- **Taikusydän - kulttuurihyvinvoinnin valtakunnallinen yhteyspiste**
 - toiminut vuodesta 2015 valtakunnallisena yhteyspisteenä ja yhteistyöverkostona.

Kulttuurihyvinvoinnin kehittäminen

Taikusydän - valtakunnallinen yhteyspiste

- Kehittää ja levittää verkostonsa kanssa ratkaisuja, joilla taide- ja kulttuurialan, sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteen ammattilaisten yhteistyö saadaan pysyväksi osaksi hyvinvointia edistäviä palveluita.
- Viestii ajankohtaisista uutisista, kokoaa verkkosivuille tietopankkia ja tuo alan toimijat yhteen. Kokoaa tietopankkiin tutkimusta, julkaisuja, käytäntöjä ja hyviä toimintamalleja.
- Viestii ja välittää tietoa alan ajankohtaisista asioista, tutkimuksesta, hankkeista ja toimijoista. Koordinoi alan valtakunnallista tutkijaverkostoa ja ylläpitää tutkimuksen asiantuntijapankkia.
- Edistää alueellista, valtakunnallista ja kansainvälistä yhteistyötä. Toimii 14 alueverkoston kautta.
- Lisää tietoisuutta alan tutkimuksesta ja hyvistä käytännöistä kentän toimijoiden, päätöksentekijöiden, tutkijoiden sekä kouluttajien kesken.
- Edistää tutkimuksen ja käytännön vuorovaikutusta ja yhteistyötä sekä tutkimustiedon hyödyntämistä kehittämistyössä.
- Toimii asiantuntijana työryhmissä ja verkostoissa sekä kehitettäessä alan sisältöjä, tietopohjaa ja toimintatapoja.

Linkkejä

- Taiteen edistämiskeskus (Taike) [Kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijapalvelut](#)
 - Esim. [julkaisut ja tallenteet toimintamallit ja oheismateriaalit Innokylässä](#)
- [Taikusydän - kulttuurihyvinvoinnin valtakunnallinen yhteyspiste ja yhteistyöverkosto](#)
- [TEAvisari - kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden edistämiseksi kuvaava verkkopalvelu](#), Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- [CuWeRE - Kulttuurihyvinvoinnin tutkimuksen ja koulutuksen osaamiskeskittymä](#):
Metropolia Ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston osaamiskeskittymä (2023 alkaen)
- Maailman terveysjärjestö WHO:n raportti taiteen ja kulttuurin terveysvaikutuksista (2019): [What is the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review](#)
- [Taidetta! Kulttuurihyvinvoinnin käsikirja](#), P. Houni, I. Turpeinen, J. Vuolasto, Taiteen edistämiskeskus (2020)
- [Taide ja hyvinvointi Katsauksia kansainväliseen tutkimukseen](#) toim. K. Lehikoinen, E. Vanhanen, Taideyliopisto (2017)
- [“What Does an Arts and Health Organisation Do?”](#), Flinders University and the Global Arts and Health Alliance (2024)
Kansainvälinen katsaus 22 kulttuurihyvinvointialan organisaation toimintaan
- [Culture And Health Platform –hanke 2024-2028](#), Luova Eurooppa -ohjelman osarahoittama, [kumppani Turun AMK/ Taikusydän](#)

Taidekasvatus hyvinvointia rakentamassa

Taideaineiden merkitys tunnistetaan yhä paremmin osana kokonaisvaltaista oppimista ja hyvinvointia.

Psyykkisiä hyvinvointivaikutuksia

- esimerkiksi itsetunnon ja itseilmaisun tukeminen, stressin ja ahdistuksen lievittäminen, motivaation lisääntyminen

Sosiaalisia hyvinvointivaikutuksia

- esimerkiksi yhteisöllisyyden ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, moninaisuuden ymmärtäminen

Vaikutuksia kognitiivisiin taitoihin ja oppimiselle

- esimerkiksi luovuuden ja ongelmanratkaisukyvyyn kehittäminen, keskittymiskyvyn ja muistitoimintojen parantuminen, kielitaidon ja kommunikaatiokyvyn edistäminen

Hyvinvointi lukiokoulutuksessa

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018), 2 §, 3 momentti

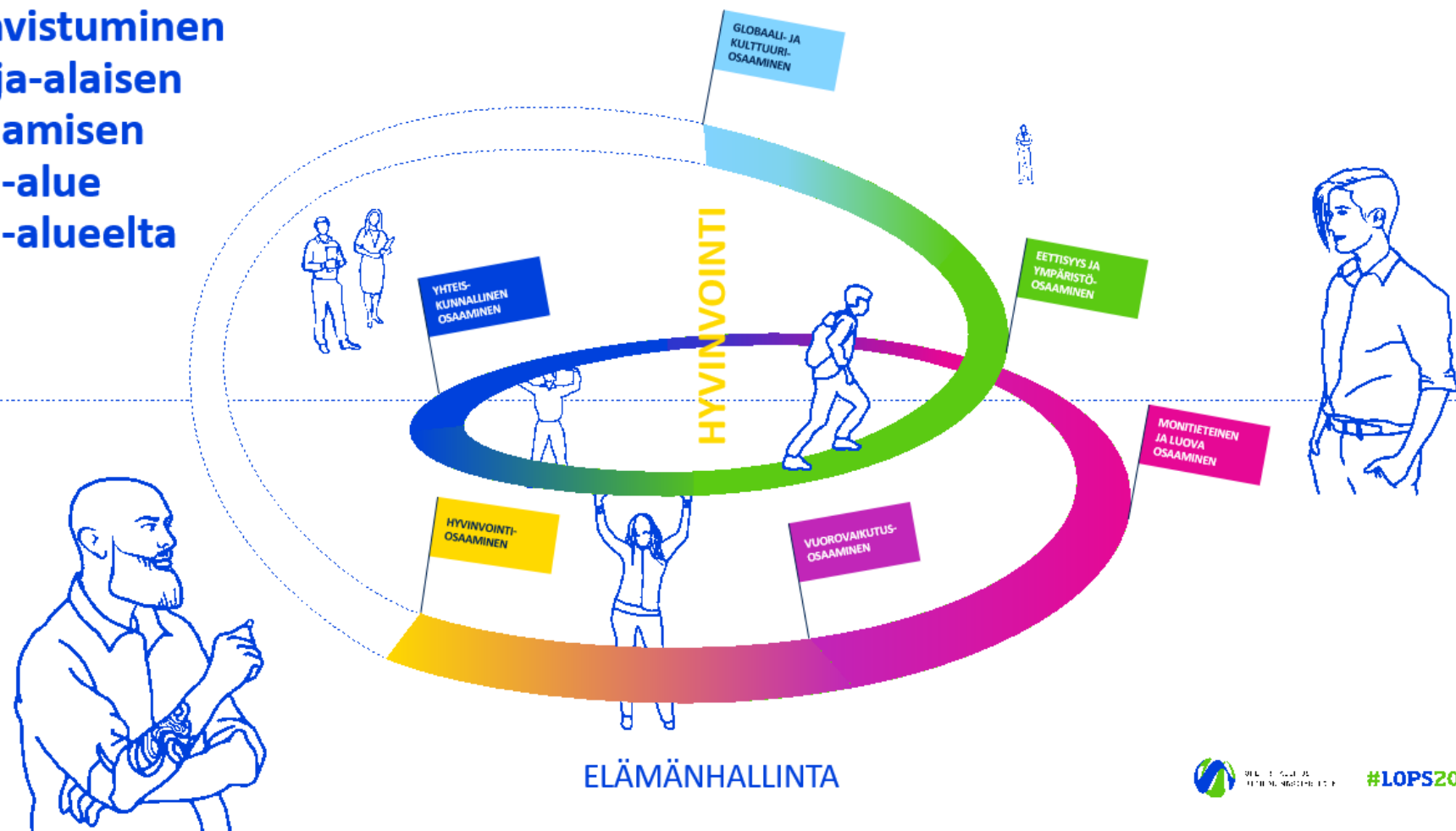
Koulutus vahvistaa perustaa opiskelijan fyysiselle, henkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille ja antaa valmiuksia ja halua niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Koulutus tukee opiskelijan eettisen pohdinnan kehittymistä.

”Suomalaisiin lukioperusteisiin vakiintuneesti sisältyvä, lukion kasvatustehtävää ja sen muutoksia heijasteleva hyvinvoinnin ja turvallisuuden kompetenssi ei tullut vahvasti esille kansainvälisten viitekehysten analyysissämme. Tulkitsemme, että kaikissa perusteissa näyttäytynyt opiskelijoiden hyvinvoinnin korostuminen niin arvoissa kuin laaja-alaisen osaamisen sisällöissä heijastelee suomalaisissa perusteissa korostuvaa pedagogiikka-ajattelua (Vitikka & Rissanen, 2019). Samaan tematiikkaan liittyyneen kompetensseilla tavoiteltu, toivottu yhteiskunnallinen kehitys (Halinen, 2011). Koulu ei todellakaan ole vain paikka oppia uusia tietoja ja taitoja, vaan myös ympäristö kasvaa ihmisenä hyvinvoivaksi, demokratiaa ja parempaa yhteiskuntaa edistäväksi kansalaiseksi.”

Mattila, P., Inha, K., & Hildén, R. (2025). Laaja-alaisen osaamisen kuvaukset lukion opetussuunnitelmien perusteissa: Jotain uutta, jotain vanhaa, jotain lainattua. *Kasvatus & Aika*, 19(1), 28–51. <https://doi.org/10.33350/ka.142679>

Hyvinvoinnin
vahvistuminen
laaja-alaisen
osaamisen
osa-alue
osa-alueelta

VASTUULLINEN VAIKUTTAMINEN



Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden vaikuttamisen kehät



Kiteytys oppiaineen tehtävästä lukiokoulutuksessa



Musiikki

Musiikki on kulttuurista ilmaisua, jossa opiskelija tutkii maailmaa äänien ja sävelten avulla. Tavoitteena on ymmärtää musiikin merkitys niin omassa elämässä kuin laajemmin yhteiskunnassa ja kulttuurissa.

Musiikin opetus tarjoaa keinon itseilmaisuun ja luovuuteen sekä opettaa vuorovaikutustaitoja ja yhteisöllisyyttä. Samalla opetus kehittää kriittistä kuuntelua ja kulttuurista ymmärrystä, johdattaen opiskelijaa hahmottamaan musiikin monipuoliset roolit osana arkea ja juhlaa.

Opinnoissaan opiskelija saavuttaa valmiuksia tulkita ja luoda musiikkia sekä ymmärtää sen vaikutuksia tunteisiin ja identiteettiin.



Kuvataide

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Päämääränä on ymmärtää kuvien merkitys omassa elämässä.

Opiskelija vahvistaa kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opinnot kehittävät luovan ja kriittisen ajattelun, elinympäristöön vaikuttamisen ja kestäväen elämäntavan valmiuksia.

Opetuksessa syvennetään visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa. Opiskelija havainnoi, tuottaa, tulkitsee ja arvottaa kuvia hyödyntämällä erilaisia tiedon tuottamisen tapoja. Opiskelijoita kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen ja luovaan soveltamiseen.

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet

Kuvien merkitys

- **ymmärtää** taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- **rakentaa** kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- **kehittää** valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaen, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä
- **tulkits**ee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy
- **tutkii** kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa
- **ymmärtää** aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.

Osallisuus ja toimijuus

- **ottaa kantaa** kuvataiteesta ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- **osaa soveltaa** kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- **kehittää** kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa
- **hyödyntää** mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa
- **osaa käyttää** tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa
- **ottaa toiminnassaan huomioon** kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

- **osaa asettaa tavoitteita** taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle
- **syventää** visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja
- **kehittää** kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa
- **syventää** kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- **osaa tehdä ja tulkita** kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta
- **tarkastelee** kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet

Musiikillinen monipuolisuus

- opiskelija kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu, soitto- ja kuuntelutaitoaan
- syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan.
- käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.

Musiikillinen luova ajattelu

- suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun
- kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa
- ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

- suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista
- oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin
- osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen
- huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.

Musiikin oppiminen ja demokratia

- tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä
- asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan
- osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevilla kysymyksillä.

Hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen kuvataiteessa

- opinnot tukevat hyvinvointia kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla
- itselle tärkeän visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaisemisen tukee identiteetin rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista.
- tarjoaa välineitä kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen.
- kannustaa etsimään itseä kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.
- rakentaa dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille, kun kuvakulttuureja tarkastellaan, niitä jaetaan ja niistä keskustellaan.
- kehittää yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla.
- Kehittää vuorovaikutustaitoja esim. käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä.
- luodaan valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle, kun opiskelijat käyttävät ja soveltavat kuvatulkinnan menetelmiä.

Hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen musiikissa

- Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä.
- Oppiaineena musiikki luo pohjaa hyvinvointi- ja vuorovaikutustaitojen sekä eettisyyden kehittymiselle.
- Musiikki tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.
- Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja.
- Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Lukiodiplomien tehtävä

- antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla.
- kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista.
- **opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin.**
- **hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista.**
- opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan.
- **luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.**



Meri Kumpulainen
"Anti-refleksio"
akryylimaalaus

Kuvataiteen lukiodiplomi
2023-2024, Tehtävä 2.
Mitä peili kertoo?
Kuva: Hanna Gröndahl
Porin lukio

Kysymykset lukion opettajille ja opiskelijoille

- Miten sanoitatte lukiodiplomien merkityksen opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnille? Miten taideaineiden opinnot ovat merkityksellisiä opiskelijoille hyvinvoinnille?
- Miten hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen otetaan huomioon taideaineiden opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa?
- Millaisena taideaineiden merkitys ja erityisyys hyvinvoinnille näyttäytyy opiskelijoille? Miten eri taideaineiden opiskelu kehittää heidän hyvinvointiosaamistaan?

Kokonaisvaltaista hyvinvointia

- Taideaineet nähdään kokonaisvaltaisesti hyvinvointia tukevinä.
- Taideaineet tarjoavat tilaa tunteiden käsittelylle, itsetuntemuksen kehittämiseksi ja yhteisöllisyydelle.
- Taideaineet tarjoavat myös tilaa rentoutumiselle ja luovuudelle vastapainona akateemisemmalle kuormitukselle.
- Opettaja: "Taide lisää hyvinvointia (fakta). Taideopetus lisää hyvinvointia (fakta lukiossamme)."
- Opiskelija: "Ne auttavat jaksamaan kiireisten jaksojen keskellä, saa hengähtää, saa olla luova."
- Opettaja: "Kuvataide kannustaa opiskelijoita näkemään vaivaa omaan tekemiseen ja tarjoaa tunteen merkityksellisestä toiminnasta."



Yhteisöllisyyttä ja vertaistukea

- Taide yhdistää!
- Lukiodiplomit ja taideaineiden projektit rakentavat voimallisesti yhteisöllisyyttä.
- Taideaineiden opiskelussa vertaistuki ja ryhmähenki koetaan tärkeiksi.
- Opettaja: "Teatterin lukiodiplomeilla on yhteisöllistävä vaikutus lukiomme arjessa."
- Opettaja: "Lukiodiplomikonsertti täydelle salille ja esityksistä suurin osa on musaesityksiä."
- Opiskelija: "Koen, että koko diplomikokoonpanosta muodostui minulle tärkeä perhe."
- Opiskelija: "Parasta diplomiprosessissa on yhteen hiileen puhaltaminen."



Anni Jokihaara
"Mitä peili näkee?"
akryylimaalaus ja sekatekniikka

Kuvataiteen lukiodiplomi 2023-2024
Tehtävä 2. Mitä peili kertoo?
Kuva: Hanna Gröndahl
Porin lukio

Luovuutta, itseilmaisua ja ajattelun vapautta

- Taideaineet tarjoavat tilaa luovuudelle ja yksilölliselle ilmaisulle.
- Taideaineet mahdollistavat luovan ajattelun ja itseilmaisun.
- Taideaineet auttavat hyväksymään epätäydellisyyttä.
- Opettaja: "Opetukseni ja tehtävänantoni ovat kovin "terapeuttisia", eli niissä on mukana hyvinvoinnin, itsetuntemuksen lisäämisen ja yhteisöllisen olemisen ja toiminnan piirteitä."
- Opiskelija: "Projekteissa oppii ottamaan omaa tilaa: Luova prosessi vaatii omaan tekemiseen syventymistä, vaikka inspiraatiota saa toki myös muilta. Missään muussa oppiaineessa ei ole mahdollisuutta tällaiseen."

Pedagogisia ratkaisuja

- Opettajan keskeinen rooli hyvinvoinnin tukijana
- Hyvinvointia tuetaan monipuolisilla ja joustavilla opetusmenetelmillä.
- Joustavat ja yksilölliset opetusmenetelmät tukevat hyvinvointia.
- Turvallinen tila ja valinnanvapaus ovat keskeisiä.
- Opettaja: "Annetaan vaihtoehtoisia tapoja suorittaa tehtäviä ja vaihtoehtoisia väyliä koota opintokokonaisuus."
- Opettaja: "Pyrin sanoittamaan opiskelijoille: 'teemme näin nyt, jotta...'"
- Opiskelija: "Teatteri-ilmaisun tunnit ovat turvallisia tiloja, joissa saa olla oma itsensä."
- Opiskelija: "Kuvataide on yksilölaji – saa tehdä teoksia vaikeista aiheista eikä omia töitä ole pakko laittaa esille."



Juliette Raita
"Your only competition is in the mirror"
valokuva, kuvankäsittely

Kuvataiteen lukiodiplomi 2023-2024
Tehtävä 2. Mitä peili kertoo?
Kuva: Hanna Gröndahl
Porin lukio

Kasvun ja itsetuntemuksen välineenä

- Lukiodiplomit vahvistavat itsetuntemusta ja pystyvyyttä.
- Lukiodiplomit mahdollistavat syvällisen, henkilökohtaisen ja pitkäkestoisen työskentelyn.
- Lukiodiplomit kehittävät vastuunkantoa ja itsetuntoa.
- Lukiodiplomit koetaan myös elämää muuttavina kokemuksina.
- Opettaja: "Lukiodiplomiprosessi tukee parhaillaan psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia."
- Opettaja: "Usein lukiodiplomien tehtävänannot jo kannustavat syvälliseenkin pohdintaan."
- Opiskelija: "Lukiodiplomin tekeminen auttoi minua pääsemään yli ylioppilaskirjoitusten ahdistuksesta."
- Opiskelija: "Kuvataiteen lukiodiplomin suorittaminen lisäsi huomattavasti pystyvyysuskomuksiani, mikä kohensi itsetuntoani."

Rohkeutta ja itsensä ylittämistä

- Lukiodiplomit kehittävät esiintymistaitoja ja rohkeutta.
- Lukiodiplomin suorittaminen voi myös kuormittaa, joillekin opiskelijoille liikaakin.
- Opettaja: "Opiskelijat tulevat huomaamattaan rohkeammiksi esiintyjiksi ja uskaltavat heittäytyä paremmin mukaan."
- Opiskelija: "Lukiodiplomin suoritus ja jännityksen ohittaminen tulee helpottamaan minua jatkossa merkittävästi."
- Opiskelija: "Lukiodiplomin suoritus avasi silmät mun omille taidoille. Oon ylpeä itsestäni ja siitä miten suoritin musiikin lukiodiplomin."
- Opiskelija: "Vaikka kuvisdiplomin tekeminen on vaativa ja raskas prosessi, oli palkitsevaa nähdä valmis teos seinällä."
- Opiskelija: "Lukiodiplomin tekeminen pakotti minut kohtaamaan itseni epämiellyttävissä tilanteissa ja avaamaan vanhoja itsekriittisyyden lukkoja."

Lia Lodenius
Kuvataiteen lukiodiplomi
"Katveessa karsikon"

Kuvataiteen lukiodiplomi 2024-2025
Tehtävä 1. Kertomuksia metsästä
Helsingin kuvataidelukio
Kuva: Tomi Uusitalo

Lainaus kuvataiteen lukiodiplomin portfolioista:

"Aikojen saatossa metsiä ja erityisesti niiden asukkeja ja haltioita on kunnioitettu ja pelätty suuresti. Esimerkiksi karhun kaatamiseen, marjojen poimimiseen, puiden hakkaamiseen ja moniin muihin asioihin liittyy paljon erilaisia taikauskoisia sääntöjä ja uskomuksia.

Esimerkiksi marjastamaan, sienestämään tai metsästämään mennessä täytyy osa saaliista uhrata metsälle tai sen kuninkaalle, Tapiolle. Näin metsälle osoitettiin kiitosta ja arvostusta, eivätkä ihmiset joutuneet sen epäsuosioon. Heidän marjastus /sienestysonnensa pysyi hyvänä, eikä Tapio lähettänyt heille sairaita saaliseläimiä. Tämä kansanperinteen palanen yhdessä sanonnan kanssa sopi täydellisesti pohjaksi teokseni tarinalle.

Teokseni käsittelee siis metsän ja ihmisen vuorovaikutusta ja sopusoinnun rikkomista kertomalla tarinaa, joka pohjautuu sanontaan "Niin metsä vastaa, kuin sinne huudetaan."

Yhteenvetoa: Miten sanoitatte lukiodiplomien merkityksen opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnille?

- Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteelliseen, pitkäjänteiseen ja omaehtoiseen työskentelyyn.
- Lukiodiplomit koetaan voimaannuttavina ja merkityksellisinä kokemuksina, kypsyyskokeina ja näyttöinä, jotka vahvistavat itsetuntoa.
- Lukiodiplomityöskentely tarjoaa tilaa itsensä ilmaisulle ja henkilökohtaiselle kasvulle. Lukiodiplomisuoritus avaa silmät omille taidoille ja potentiaalille.
- Lukiodiplomit rakentavat yhteisöllisyyttä ja näkyvät lukion arjessa esimerkiksi konserttien ja näyttelyiden muodossa.

Yhteenvetoa: Miten sanoitatte lukiodiplomien merkityksen opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnille?

- Lukiodiplomit auttavat opiskelijoita käsittelemään tunteita, luottamaan itseensä ja löytämään merkityksellisyyttä opiskeluun.
- Lukiodiplomit tukevat opiskelijoita oman identiteetin, elämän ja tulevaisuuden näkymien jäsentämisessä.
- Taideaineet ja lukiodiplomit tarjoavat vastapainoa muiden lukio-opintojen kuormittavuudelle.

Yhteenveto: Miten hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa?

- kaikilla pedagogisilla ratkaisuilla pyritään opiskelijan hyvinvoinnin ja itsetuntemuksen vahvistamiseen (tehtävänannot, ohjaus, arviointi).
- tuetaan omien tavoitteiden asettamisessa ja itsenäisten ratkaisujen tekemisessä.
- joustavuus sisältöjen, ilmaisun keinojen ja työtapojen valinnoissa.
- osallistetaan opiskelijat tutkittavien sisältöjen ja ilmaisun keinojen valitsemiseen.
- huomioidaan opetusryhmän lähtökohdat ja opiskelijan yksilölliset tarpeet.
- tarjotaan vaihtoehtoisia tapoja itsensä ilmaisemiseen ja osaamisen kehittämiseen.

**Inka Lappalainen,
Kuvataiteen lukiodiplomi: "Hämärä"**

**Kuvataiteen lukiodiplomi 2024-2025
Tehtävä 4. Näkymätön ulottuvuus
Helsingin kuvataidelukio
Kuva: Tomi Uusitalo**

Lainaus kuvataiteen lukiodiplomin
portfolioista:

"Muiden tunteiden lukeminen on kuin kävelisi
usvassa ja tulisi vastaan jotain tuttua. Erotat
ääriiviivat ja haaleat värit, jotka sulautuvat
yhteen usvan kanssa. Silti olet kykenemätön
kuvailemaan havaitsemaasi yksityiskohtaisesti
tai varmasti. Emootiot ovat olemassa, ne ovat
hämäriä ja häilyviä, eivät välttämättä täysin
selviä, mutta ehdottomasti täysin todellisia."



Yhteenveto: Millaisena taideaineiden merkitys ja erityisyys hyvinvoinnille näyttäytyy opiskelijoille? Miten eri taideaineiden opiskelu kehittää heidän mielestään hyvinvointiosaamista?

- Taideaine mahdollistaa luovan ajattelun ja itseilmaisun omalla erityisellä, uniikilla tavallaan.
- Lukiodiplomiprosessit kehittävät pitkäjänteisyyttä, itseohjautuvuutta ja esiintymistaitoja.
- Taideaineet kannustavat näkemään vaivaa ja tarjoaa tunteen merkityksellisestä toiminnasta.
- Taideaineiden opinnot auttavat hyväksymään epätäydellisyyttä ja irtautumaan suorituspainesta.
- Opiskelija oppii tunnistamaan ja käsittelemään tunteitaan, ilmaisemaan itseään ja toimimaan ryhmässä.



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

